

عنوان مقاله:

بررسی جعاله در فقه، قانون مدنی و نظام بانکداری بدون ربا

محل انتشار:

پنجمین همایش بین المللی مدیریت، روانشناسی و علوم انسانی با رویکرد توسعه پایدار (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 29

نویسنده:

وحید رضایی - دانشگاه آزاد اسلامی واحد اراک

خلاصه مقاله:

جعاله مشتق از مصدر جعل به معنای نهادن و قراردادن می باشد و در معنی پاداشی است که به عامل می دهند استعمال می شود و در فقه نیز با همین مفهوم به کار میرود. فقهای امامیه، شافعی، مالکی، حنبلی نیز بر معنای آن اختلاف خاصی ندارند. جعاله. التزام شخصی به ادای اجرت معلوم، در مقابل عملی، اعم از اینکه طرف معین باشد یا غیر معین: جعاله عبارتست از را به دو نوع عام و خاص میتوان تقسیم نمود و شباهت ها و تفاوتهایی از لحاظ ماهوی و شکلی با دیگر عقود، از جمله اجاره و غیره دارد. جعاله در بانکداری نیز با اندک تفاوتی همان جعاله در فقه و قانون مدنی میباشد و به همان شیوه دیرینه اش در بانکداری کاربرد دارد. از دلایل اعتبار جعاله میتوان به قرآن، سنت، اجماع و بنای عقلا، استناد نمود. در عقد بودن جعاله خاص اختلاف کمتری دیده شده است، ولی درباره ماهیت جعاله عام فقها و حقوقدانان با یکدیگر اختلاف نظر دارند. در خصوص ماهیت جعاله نظریه ایقاع، از استحکام بیشتری برخوردار است و جعاله اساسا ماهیت ایقاعی دارد ولی طرفین میتوانند آن را در قالب عقد واقع سازند. انشاء جعاله به طور فصولی نیز امکان دارد و با رضای بعدی مالک، دارای نفوذ و اعتبار میشود. در التزام به ایجاب و با عنایت به مفهوم جعاله که تعهدی است جایز و مادامی که عمل به اتمام نرسیده است، هریک از طرفین میتوانند رجوع کنند. در اهلیت طرفین نیز بحث، تنها در اهلیت عامل است، اما در لزوم اهلیت جاعل همه فقها اتفاق نظر دارند. وکالت در جعاله بالاخص جعاله های بانکی با منع شرعی و قانونی خاصی مواجه نمی باشد و جعاله های بانکی فرق چندانی با جعاله های معمولی و رایج ندارند و تنها فرق آن سلب حق فسخ از طرف مقابل می باشد. جعاله بانکی در مواردی از قبیل تعمیر و احداث ساختمان، صدور اعتبارات اسنادی، ضمانت نامه ها و خرید و فروش سهام کاربرد دارد و هیچیک از ملاک های ربا که شارع در معاملات حرام کرده است بر جعاله مورد اجرا در بانک ها وارد نخواهد بود. به حکم عقل و از میان نظرات مستنبط از ادله اربعه، قانون گرایی و رویکرد به قانون، در همه امور از جمله بانکداری هیچگونه منافاتی با تسلیم در برابر احکام الهی ندارد و ضرورت پیروی از قانون حکمی عقلی، اخلاقی و اسلامی است.

کلمات کلیدی:

جعاله، جاعل، جعل، جعاله خاص، جعاله عام، جعاله بانکی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/975518>

